

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Instytut Kultury Europejskiej

Uniwersalizm i różnorodność. Grób w badaniach interdyscyplinarnych

UNIWERSALIZM I RÓŻNORODNOŚĆ
GRÓB W BADANIACH
INTERDYSCYPLINARNYCH

UNIWERSALIZM I RÓŻNORODNOŚĆ GRÓB W BADANIACH INTERDYSCYPLINARNYCH

FUNERALIA LEDNICKO-GNIEŹNIEŃSKIE • SPOTKANIE 22

Redakcja
Mateusz Jaeger, Jacek Tomczyk, Jacek Wrzesiński

INSTYTUT KULTURY EUROPEJSKIEJ W GNIEŹNIE
UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzenci:

KRZYSZTOF BORYSŁAWSKI, MICHAŁ BRZOSTOWICZ, MATEUSZ JAEGER,
ANDRZEJ JANOWSKI, ANDRZEJ MICHAŁOWSKI, LESZEK WETESKO

Projekt okładki:

Wojciech Kujawa

Przygotowanie redakcyjne, koordynacja prac:

JACEK WRZESIŃSKI

Skład, łamanie komputerowe:

JUSTYNA NOWACZYK

Adres Redakcji:

Instytut Kultury Europejskiej w Gnieźnie
ul. Kostrzewskiego 7
62-200 Gniezno
e-mail: sekr-ike@amu.edu.pl

Autorzy artykułów ponoszą odpowiedzialność prawną i finansową za zamieszczone w tomie ilustracje

© Copyright by IKE w Gnieźnie i Autorzy, Gniezno 2023

Wydanie I

ISBN 978-83-67287-69-2

DOI 10.48226/978-83-67287-69-2

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Funerlia Lednickie – Funeralia Gnieźnieńskie. Wznowienie	7
Jacek Woźny, <i>Groby ludzko-zwierzęce z epoki kamienia na tle archetypowej symboliki antropo- -zoomorficznej jako przedmiot badań wielodyscyplinarnych</i>	9
Aldona Garbacz-Klempka, Patrycja Silska, Mateusz Stróżyk, Marta Wardas-Lasoń, Anna Wrześcińska, <i>Kości i brąz. Grób metalurga z Karca w świetle badań interdyscyplinarnych</i>	17
Andrzej Michałowski, Krzysztof Piotrowski, Weronika Tyde, <i>Spojrzenie w ukryte – cmenta- rzyzko kurhanowe kultury wielbarskiej w Mirosławiu w świetle analiz interdyscyplinarnych</i>	33
Iwona Lewoc, Sławomir Miłek, Tomasz Nowakiewicz, Dawid Rembecki, <i>Jaćwingowie znad Szczeberki. Obraz plemiennych elit w świetle badań nowo odkrytych cmentarzysk w Puszczy Augustowskiej</i>	41
Marek Florek, <i>Wczesnośredniowieczny Sandomierz i jego mieszkańcy w świetle badań jego najstarszych cmentarzy</i>	57
Jadwiga Lewandowska, <i>Wczesnośredniowieczna nekropolia w Starorypinie Prywatnym, woj. kujawsko-pomorskie. Uniwersalizm i różnorodność kultury funeralnej</i>	69
Artem Borysow, Michał Dzik, Marta Kurek, <i>Lachowie nad Rosią? Cmentarzysko wczesno- średniowieczne w Mykołajiwce, obw. czerkaski</i>	81
Joanna Wawrzeniuk, Katarzyna Zdeb, Anna Myszka, Jacek Tomczyk, <i>Dąbrówki koło Wasilkowa, nieznanymi cmentarzysko okresu nowożytnego – wstępne wyniki badań</i>	95
Zdzisław Belka, Tomasz Goslar, Zdzisław Hensel, Mirosław Makohonienko, Anna Wrześcińska, Jacek Wrześciński, <i>Mężczyzna lat 40, pochodzenia miejscowego. Dziekano- wickie studium przypadku</i>	105

Anna Maria Kubicka, Philippe Charlier, Antoine Balzeau, <i>Zwyczajna w swojej niezwy- czajności? Analiza budowy wewnętrznej czaszki „gigantki” z Ostrowa Lednickiego</i>	111
Veronika Bogdanovich, Justyna Marchewka-Długońska, Alicja Budnik, Tomasz Koczorski, Anna Siwiak, Wojciech Siwiak, <i>Studium przypadku zmarłej z prawdopodobną osteomalacją w kontekście bioarcheologii opieki. Doniesienie wstępne</i>	121
Marta Kanarkiewicz, <i>Dieta jako wyróżnik nierówności społecznych w świetle badań inter- dyscyplinarnych. Przykłady z nowożytnego Wrocławia</i>	135
Agata Macionczyk, <i>Rośliny w ceremonii pogrzebowej w Europie na północ od Alp w okresie nowożytnym – interdyscyplinarna analiza humanistyczna</i>	147
Agnieszka Urbańska, <i>„Zachowaj proszę w swoich modlitwach...”</i> . Obrazki komemoratywne w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu	157
Piotr Chabrzyk, Justyna Karkus, Anna Nierychlewska, <i>Badania posekcyjnej czaszki z cmentarza przy ul. Ogrodowej w Łodzi w świetle rozwoju łódzkiego szpitalnictwa w pier- wszej połowie XIX w.</i>	165
Funeralia Lednicko-Gnieźnieńskie 2022 – Lista uczestników	173

Funeralia Lednickie – Funeralia Gnieźnieńskie. Wznowienie

Idea spotkań interdyscyplinarnych skupiających się wokół zagadnień związanych z obrzędowością sepulkralną i badaniami nekropoli narodziła się w latach 90. XX wieku w poznańskim środowisku Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich. Ich początki łączą się z prezentacją wyników badań wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w wielkopolskich Dziekanowicach. Od początku wśród uczestników dominowali archeolodzy i antropolodzy, a w miarę upływu czasu i pojawiającej się różnorodnej tematyki dołączali przedstawiciele innych dyscyplin, nie tylko humanistycznych.

Do roku 2017 odbyło się dwadzieścia Funeraliów Lednickich, w gościnnych progach Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. W funeralnych spotkaniach każdorazowo brało udział około 70-100 uczestników reprezentujących rozmaite ośrodki badawcze, uniwersytety, muzea i firmy prywatne zarówno z kraju jak i z zagranicy. Do roku 2017 udało się opublikować 18 tomów z materiałami dotyczącymi metod, badań i wyników poświęconych tematyce funeralnej.

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy mające siedzibę w byłych budynkach folwarku w Dziekanowicach musiało przystąpić do remontu zajmowanych obiektów. W związku z tym zawieszono organizację Funeraliów.

Na trwający remont nałożyła się pandemia covidowa i nastąpiła przerwa w organizacji spotkań do roku 2021. Z inicjatywy przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, profesora dr hab. Jacka Tomczyka, w 2019 uzyskano dotację na organizację kolejnych Funeraliów. Jednak obostrzenia pandemiczne nie pozwoliły na realizację zadania. Dopiero w 2021 można było przystąpić do wznowienia organizacji Funeraliów. W związku z nadal trwającym remontem w Muzeum Pierwszych Piastów zaproponowano współpracę z Instytutem Kultury Europejskiej w Gnieźnie filią Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dzięki życzliwości dyrektora prof. UAM dr hab. Mateusza Jaegera udało się zorganizować 21 Funeralia Lednicko-Gnieźnieńskie, pod hasłem „Człowiek w perspektywie badań interdyscyplinarnych”, które po przerwie zgromadziło znaczną liczbę uczestników, a wśród nich kolejne pokolenie studentów i doktorantów. Zainteresowanie tematyką funeralną, wsparcie Instytutu Kultury Europejskiej UAM oraz Przewodniczącego Miasta Gniezna zachęcały do zorganizowania dalszych spotkań.

Niniejsza publikacja jest efektem 22 Funeraliów, które przybrały nazwę Lednicko-Gnieźnieńskie i odbyły się w dniach 18-19 maja 2022 roku w IKE w Gnieźnie.